

Primary School Students' Musical Images in their Pictures and Its' Relationship with the Music Lessons at School

Salim SEVER¹

ABSTRACT. This study aims to investigate the influence of music lesson in children's artistic representations based on pictures and written thoughts on pictures. For this main purpose, this study investigated the students' musical images affected by the music lessons at school. The study investigated a sample of students between the ages 9-11 in a primary school in Altındağ, Ankara. The study sample consisted of the students at Beşikkaya Primary School. Through the research, the students were asked to draw their thoughts, images on music and, answer the questions about their drawings. As a result of the research, it was found that there are three categories that children perceive and give meaning to music. These categories are education, entertainment, and affection which could also be used as the main variables in further research on music perceptions of children.

Key Words: Music lesson, Drawings, Musical images, Music education

SUMMARY

Purpose and significance: The aim of this study is to find out the factors effecting students' musical images, perceptions, and meanings and its relation with music lessons offered at the school. The participants of this study were 132 fourth and fifth grade elementary school students. The following answers were sought to make this relationship clear: (1) The images of music in students' minds, (2) the place of music in the multi-dimensional life of these students, (3) the relationship between music lessons at school and the emerge of the musical images in students' minds, and (4) the variables coming forth to give meaning to music and forming the images in their mind.

Methods: This study is designed with a qualitative descriptive exploratory research model based on the art-based inquiry method. The data of the research were collected in the form of pictures and written expressions on the subjects depicted in pictures. The findings were analyzed and interpreted based on the descriptive analyses method.

The drawings were shared by the researcher and two music specialists by 1/3 ratio (44 pictures) each, probed and labeled independently. The data were labeled as "education", "school" and "music education" by the researcher and the specialists. However, at the end, they all agreed to code the data as "education". There was a consensus among the coders for the data labeled as "entertainment". The data were labeled as "emotional life", "feelings", and "affection" by the researcher and the specialists but later they all agreed to code such data as "affection".

Results: Based on the findings of this research, students' musical images were categorized under three themes as education, entertainment, and affection that were also the main variables giving meaning to music which is mostly under the influence of music lesson taken at the school.

Discussion and Conclusions: This study showed that the main images in students' minds were related to note symbols (semibreves, minims, crochets, quavers, semiquavers, clefs, rests, and staff). The accuracy of note drawings and the usage of symbols such as musical lines, clefs, etc. in every category show that the provided music lessons have a very significant role in the formation of students' musical images. The equipment in the music classroom was found to be very important as the figures in entertainment category included drums, electric and bass guitar, and keyboard which were also played by some student groups in the classroom.

¹ Instructor Dr., Ankara University Faculty of Educational Sciences, salimsvr@gmail.com

İlköğretim Öğrencilerinin Resimsel Anlatımlarında Müzik İmgesi ve Okuldaki Müzik Dersiyle İlişkisi

Salim SEVERⁱⁱ

ÖZ. Bu çalışmada Ankara'nın Altındağ ilçesi gecekondu bölgesinde bulunan Beşikkaya İlköğretim Okulunda okuyan 4. ve 5. Sınıf öğrencilerinin resimsel anlatımları ve yazılı ifadelerinden hareketle müzik dersinin, müzikal imgeleri ve müziği anlamlandırma biçimleri ile ilişkisi araştırılmıştır. Veriler eğitim, eğlence ve duygulanım olmak üzere üç kategoride incelenebilecek bir dağılım göstermiştir. Müzik dersinin bu kategorilerin tümünün oluşumu ile ilişkisi resmedilmiş imgeler ve kısa açıklamalar yoluyla saptanmış, sonraki araştırmalarda kullanılabilir değişkenler ortaya konulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Müzik dersi, Resimsel anlatım, Müzik İmgesi, Müzik Eğitimi

GİRİŞ

Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1972). Eğitim süreci öğrenme kavramını gereksinir ve eğitim tanımına paralel bir biçimde Bacanlı (2001, s. 145) öğrenmeyi, “tekrar ya da yaşantı yoluyla organizmanın davranışlarında meydana gelen oldukça kalıcı/sürekli değişimlerdir” şeklinde tanımlar. Bu süreçlerin tümünün gerçekleştiği ortam öncelikle örgün eğitim kurumlarıdır. Örgün eğitim “ilköğretimden üniversiteye, özel konularda ve kurumlarda hiyerarşik olarak yapılandırılmış ve kronolojik olarak derecelendirilmiş öğretim ve mesleki yetiştirim” olarak tanımlanır (Coombs ve Ahmed,1973, s. 17-22). Eğitim sisteminin en kritik ögesi okuldur. “Okul, eğitim sisteminin genel ve özel amaçlarının temel ilkelere bağlı kalınarak öğrencilere aktarıldığı eğitim örgütüdür” (Şirin,2010, s. 50).

Fidan ve Erden'e (1998, s. 4) göre “Okulda eğitim formaldır ve belli amaçlar doğrultusunda önceden hazırlanmış programlara göre yürütülür. Eğitim süreci öğretmen tarafından hazırlanır, uygulanır, sürekli izlenir ve belli aşamalarda değerlendirilir... Bunun yanında öğrenciler kendi aralarında oynarken, çalışırken, derste öğretmen ve arkadaşlarını dinlerken yeni davranışlar da elde edebilirler. Bu yolla informal süreçler de etkili olur.” Geçmişten bugüne sınıflar, eğitim hizmetinin üretildiği ve öğrenmenin gerçekleştiği mekânlardır. “Sınıflar öğrenci davranışlarının değiştirildiği ya da yeni davranışlar kazandırıldığı ortamlardır” (Dönmez, 2007, s. 14). “Yapılandırıcı yaklaşıma göre sınıf yerine öğrenme ortamı ifadesi kullanılmakta ve düşünme, yaratıcılık, sorgulama vb. zihinsel becerilerin geliştirildiği, ortak sorunların paylaşıldığı, kararların paylaşılarak alındığı, yoğun bir iletişim ve etkileşimin yaşandığı... Öğrencilerin öğrenmeye güdüldüğü ortamlar olarak tanımlanmaktadır” (Güneş, 2007). Bu yaklaşımın temel nedeni “Bugün okullardan yetenekleri basitçe tanımlamak yerine geliştirmesinin beklenmekte” oluşudur. (Schlechty, 1991, s. xviii). Bu yaklaşıma uygun biçimde Ormrod da (1999) öğrenmeyi davranış değişikliklerinin açık bir şekilde gözlenmesine gerek duyulmayan, zihinsel çağrışım biçimini kapsayan ve yeni bilgilerin önceden öğrenilmiş bilgilerle ilişki kurulduğu bir süreç olarak değerlendirmektedir (Akt. Özden 2000, Saban 2000, Sönmez 2000).

Temel eğitimde öğrenme etkinlikleri her zaman geleceğe hazırlığa yöneliktir. Bu hazırlık herhangi bir konudaki özel alan bilgilerinin kazandırılmasına yönelik olabileceği gibi genel başarıyı yükseltebilecek, okul motivasyonu, kendine güven duygusu, yaratıcılık ve ifade becerisi kazandırabilecek başka alan bilgilerini de içerebilir. Bu noktada müzik eğitimi önemli bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Uçan (1997), Ertürk'ün tanımını müzik eğitimine uyarlayarak “bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma ya da davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma sürecidir” biçiminde bir tanım yapmıştır.

Araştırmacılar tarafından genel okul etkinliklerine katılımın akademik gelişmeye destek olduğu belirtilmekle birlikte, pek çok çalışma bunu doğrulamamakta, akademik başarıyla korelasyon içinde bulunan tek etkinliğin müzik olduğunu göstermektedir. (Miranda, 2001; Schneider, 2000; Trent, 1996; Underwood, 2000). Müzik dersine katılım ve akademik başarı arasındaki ilişki 17,099

ⁱⁱ Öğretim Görevlisi Dr., Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, salimsvr@gmail.com

öğrencinin ACT (American College Testing) kayıt formları üzerinden araştırılmış ve müzik geçmişi olan öğrencilerin İngilizce, okuma, fen ve matematik alanlarında anlam düzeyi yüksek notlar aldıkları ortaya konmuştur Cobb (1997), Catterall, Chapleau, Iwanaga (1999), Butzlaff (2000). Benzer bir biçimde Gregory (1988) müzik dersi alan 3. sınıf öğrencilerinin matematik alanında anlamlı ilerleme kaydettiğini bulmuştur. Müzik eğitiminin faydaları sadece müzik ve sayılarla ilgili değil, uzun vadede sözel belleğin gelişimi ile de ilgilidir (Chan, Ho, ve Cheung, 1998). Kilgour, Jakobson ve Cuddy (2000) müzik eğitimi alan öğrencilerin, almayanlara göre ezgili ve ezgisiz şarkı sözlerini akılda tutma ve düzyazı halindeki metinleri hatırlama konusunda daha başarılı olduklarını bulmuşlardır. Fujioka, Trainor, Ross, Kakigi ve Pantev (2004) e göre müzik eğitimi işitsel hafızayı da olumlu etkilemektedir. Bilmedikleri bir şarkıyı ezberleme konusunda müzisyenler, müzisyen olmayanlara göre, müzik eğitimi alan öğrenciler almayanlara göre daha başarılı olmuşlardır (Johnson, Memmot ve Jenny, 2006). Kısa bellek tonal hafızaları da daha iyidir (Aleman, Nieuwenstein, Böcker, ve de Haan, 2000). Bahsedilen araştırmaların tümünden Müzik eğitimi ile düşünme hızı, fonolojik farkındalık, okuma yetisi ve dilsel akıcılık arasında olumlu ilişki bulunmakta olduğu, aynı zamanda uzamsal, matematiksel ve motor becerilerin de olumlu gelişim göstermekte olduğu sonucu çıkarılabilir.

İlköğretimin dört ve beşinci sınıflarında öğrenim gören çocukların "müzik" algısını ve anlamlandırma durumlarını onların resimleri yoluyla belirleyebilmek olanaklıdır. Yavuzer (1993, s. 11)'e göre "Resim, bireyin kendince düzenlemeye çalıştığı karmaşık dünyasını açıklayış biçimi ve zihinsel gelişimin göstergesi sayılabilir. Kendiliğinden yapılan resimler iç dünyaları yansıtıyor olmaları nedeniyle iyi analiz edildikleri takdirde çocukları ve onların gelişmelerini bize ayrıntılarıyla yansıtırlar". Uysal ve Selvi (2012, s. 250) bu durumu " 9-12 yaş evresinde ise çizgiler içsel gerçeklikten görsel gerçekliğe geçiş yapmaktadır. Çocuk gelişim evresinin son basamağına geldiği zaman çizgileri tüm yaşantısının reel bir göstergesi olup çok yönlü algısal gelişimi, bu çizgilerde yatmaktadır." biçiminde ifade etmektedirler. Brand ve Dolloff (2002, s.18) resimsel anlatımları "düşüncelerimizi toparlayan bir kap ve kişisel hikayemizin yansıması" biçiminde metaforik olarak açıklamaktadırlar. Bu tür bir yansıma olmasının sebebini Yavuzer (1993, s.11) "Çocuk resim yaparken kendini özgür bir oyun ortamında hissettiğinden tüm davranışları kendiliğinden, doğaldır" biçiminde ifade etmektedir. Bununla birlikte "Bireyi incelemek konusunda getirdiği avantajların yanı sıra, resim bize, konu ve figür seçiminde rol oynayan kültürel ve sosyal belirleyicileri değerlendirme olanağı verir". Resim bir nesneye işaret eder ve daha çok da onu anlamlandırır. Anlamlandırma, bir şeyin temsilinin en önemli nüvesidir (Goodman; 1976; akt, Yavuzer, 1993, s.30). Dolayısıyla "Resim, çocuğun dış dünyayı algılayışının bir göstergesi kabul edilir... Resim psiko-pedagojik açıdan çocuğu tanıtmaya yarayan bir ölçüt olduğu gibi, onun zeka, kişilik, yakın çevre özellikleriyle iç dünyasını yansıtmaya yarayan bir ifade aracı olarak da büyük önem taşır" Yavuzer (1993, s.12). Resimdeki içerik, yaşanmış bir deneyimi yansıtır. Bu yaşanmış deneyimin anısı ya da sembolü resimde açık olarak vardır (F. Minkowska; 1963; akt, Yavuzer, 1993, s.30). Resim yalnızca yapısal tipi, karakteri ya da zekayı yansıtan bir yapıt değil, aynı zamanda geçmişteki ya da şimdiki yaşanmış öğeleri içeren tam bir kişiliğin yansımasıdır (E. Pignon; 1966; akt, Yavuzer, 1993, s.30). Resimsel anlatımların analizi çeşitli alt dalları da dahil olmak üzere psikolojiden tıba, eğitimden edebiyata kadar çok geniş bir bilimsel alanda kullanılmaktadır. Wilson ve Ratekin (1990) çocukların entelektüel gelişimlerinin, motor fonksiyonlarının yerinde olup olmadığının veya gelişimsel bozukluklarının tespitinde çocukların yaptıkları resimlerin değerlendirilmesinin bireysel algı ve ailesel dinamiklerinin değerlendirilmesi için kullanılabilir bir yöntem olduğunu ifade etmişlerdir. Kırıçoğlu (2002) da çocukların çevreyle olan bütün yaşantılarını resimlerinde dile getirdikleri fikrindedir. Jalongo ve Stamp (1997) psikoloji başta olmak üzere çeşitli bilim dalları içerisinde çocukların resim yapmaları ile ilgili yöntemlerin "tanı" aracı olarak kullanılmakta olduğunu belirtmişlerdir. Beckhitt, Thomas ve Jolley (2005) İngiltere'deki klinik psikologların resim analizi kullanım durumlarını Amerika Birleşik Devletlerindeki benzer araştırmaların sonuçlarıyla karşılaştırmış ve çeşitli farklarla da olsa çocuk resimleri üzerinden elde edilen verilerle yapılan analizlerin psikologlar açısından güvenilir olduğunu ortaya koymuştur. Madigan, Ladd ve Goldberg (2003) çocuk resimlerini değerlendirme üzerine yapılmış olan modelleri incelemiş ve risk faktörünü azaltmışlardır. Sfatstrom, Rostasy ve Minster (2002) çeşitli düzey ve türlerde baş ağrısı çeken çocukların buna ilişkin algılarını ortaya koymak üzere resimsel anlatım tekniğini kullanmışlardır.

Bu araştırmada ilköğretim 4 ve 5. Sınıf öğrencilerinin müziğe ilişkin imgelerinin neler olduğu, müziğin yaşamın hangi alanlarıyla ilişkilendirildiği, okuldaki müzik dersi ve ders kapsamındaki

etkinliklerin müzik imgesinin oluşumuyla ilişkisinin nasıl olduğu resimsel ve yazılı anlatımları yoluyla araştırılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; ilköğretim 4.ve 5. Sınıf öğrencilerinin müzik algılarını onların resimsel ve yazılı anlatımlarına dayalı olarak ortaya koyarak müzikal imge, algı ve anlamlandırma biçimlerini şekillendiren etmenleri ve okuldaki müzik dersinin bu süreçle ilişkisini belirlemektir. Bu doğrultuda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır.

1. Öğrencilerin müziğe ilişkin imgeleri nelerdir?
2. Müzik, yaşamın hangi boyutlarına ilişkin bir olgu olarak görülmektedir
3. Müzik dersi ve ders kapsamındaki etkinliklerin müzik imgesinin oluşumuyla ilişkisi var mıdır?
4. Müziği imgeleme ve anlamlandırmada hangi değişkenler öne çıkmaktadır?

YÖNTEM

Araştırma nitel araştırma yaklaşımıyla temel araştırma türünde açımlayıcı modelde (Karasar, 1994, s.24) betimsel yöntemle yapılmıştır. Açımlayıcı araştırmada;

“bir problemin gerçekten ne olduğu ve hangi değişkenlerin etkisinde olduğu, durumu aydınlatmak için en uygun yaklaşımların neler olabileceği ana çizgilerle saptanmaya çalışılır. Bunlar öncü, alana ilk giriş niteliğindeki araştırmalardır. İzlenen araştırma yöntemi ile kullanılan teknikler olabildiğince esnekler; nelerin, niçin ve nasıl toplanıp değerlendirileceği önceden yeterince bilinmemektedir... Bu bilgilere dayanılarak genel önerilerde bulunulamazsa da problemin nasıl ve hangi ayrıntılarla ele alınması gerektiğine ilişkin önemli kararların alınmasına ışık tutabilir” (Karasar, 1994, s.24-25).

Bu yaklaşımdan hareketle veriler doküman analizi çerçevesinde bilimsel araştırmalarda sanat ve araştırmayı ilişkilendiren bir desen olarak görsel anlatıma dayalı veri toplama (art-based inquiry) yöntemi ile toplanmış, resimsel anlatımların açıklaması olarak yazılmış olan ifadeler de analize dâhil edilmiştir.

Eğitim ortamlarındaki araştırmalar günümüzün post modern yaklaşımlarında sanatsal verileri kullanarak da yapılabilmektedir (Eisner ve Barone, 1997, Cole ve Knowles, 2001, Denzin ve Lincoln, 2005, Finley, 2005). Görsel anlatıma dayalı veri toplama bilimsel araştırmalarda sanat ve araştırmayı ilişkilendiren bir desendir (Denzin ve Lincoln, 2005). Bu desende, öğrencilerin sanatsal anlatımları yoluyla çeşitli durumlara ilişkin algılama biçimleri ve bakış açıları, onların kendi izlenimlerinden yola çıkılarak ortaya konulmaktadır (Eisner, 2002). Araştırmalarda resimleri ve resimsel anlatımlara dayalı verileri kullanmak öğrenci merkezli bir süreçtir ve öğrenci merkezli değerlendirme aracıdır (MacPhail ve Kinchin, 2004).

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını ilköğretim dördüncü ve beşinci sınıflardan 132 öğrenci oluşturmaktadır. İlköğretim öğrencilerinin katılımcı olarak seçilmesi resimsel anlatımlar yolu ile herhangi bir konuya ilişkin dışavurumlarının nitelikli veriler olduğu kabulüne dayanmaktadır. Araştırmanın ilköğretim dört ve beşinci sınıflar düzeyinde yapılmasının bir diğer nedeni de bu yaş düzeyindeki çocukların resimsel anlatımlarda gerçekçilik döneminde olmaları sebebiyle duygu ve düşüncelerini somut bir biçimde anlatabilmeleri, yazılı ve resimsel anlatımlarında gerçeğe uygunluk eğilimi göstermeleri, gözlemledikleri dünyaya dayalı anlatım öğeleri kullanıyor olmalarıdır. Araştırma Ankara'nın Altındağ ilçesi Doğantepe semti Beşikkaya mahallesinde bulunan Beşikkaya İlköğretim Okulunda gerçekleştirilmiştir.

Uygulama öncesinde katılımcılara müziğe bağlı demografik bilgi toplama amaçlı kısa bir anket uygulanmıştır. Buna göre: Katılımcıların müzik eğitimi sadece okulda aldıkları ders düzeyindedir. Öğrencilerin hiç biri özel müzik dersi almamıştır. Altı katılımcının ailesinde nota okumayı bilmeksizin bağlama çalan birer birey mevcuttur. On iki katılımcının evinde kimse tarafından

çalınmayan üç gitar, üç mandolin ve altı da bağlama bulunmaktadır. Diğer öğrencilerin evlerinde ise sadece müzik dersinde kullandıkları blok flüt bulunmaktadır. Öğrencilerden dokuzunun akıllı cep telefonu bulunmakta ancak internet paketi bulunmamaktadır. Otuz iki öğrencinin evinde bilgisayar bulunmaktadır. Bu öğrencilerden on dördü bilgisayarla vakit geçirebilmektedir. Dokuz bilgisayarda internet bağlantısı bulunmaktadır.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Bilgileri

Sınıf	4. sınıf		5. sınıf	
Öğrenci Cinsiyeti	Kız	Erkek	Kız	Erkek
Öğrenci Sayısı	21	24	51	36
Toplam Öğrenci	132			

Uygulama ve Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, nitel araştırma veri toplama yöntemlerinden “doküman analizi” (öğrencilerin müzik kültürüne ilişkin resimleri ve yazılı ifadeleri) ile toplanmıştır. Araştırmanın verileri Ankara Doğantepe’de bulunan Beşikkaya ilköğretim okulunda bu çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 4. ve 5. sınıf öğrencilerinden 2013 yılı Mart ayı içerisinde toplanmıştır. Öğrencilerin her birine A5 boyutunda kâğıt ve siyah kurşun kalem dağıtılmıştır. Kâğıtlar dağıtıldıktan sonra öğrencilere ‘Müzik denilince aklımıza neler geliyor?’ sorusu yöneltilmiştir. Ayrıca çizdikleri resmi yazıyla da açıklayabilecekleri söylenmiştir. Araştırmacı, araştırmanın etik boyutu ile ilgili olarak da araştırmanın yapıldığı okul yöneticilerinden, öğretmenlerden ve öğrencilerden araştırma ve yayın için gerekli izin ve onayları almıştır.

Veri Toplama Ortamı

Okulda içerisinde bateri, elektrogitar, basgitar, elektronik org, mikrofon ve seslendirme sistemi bulunan kısmen ses yalıtımı yapılmış bir müzik dersliği bulunmakta, bu çalgılara uygun müzik etkinlikleri de çeşitli gruplar oluşturularak yürütülmektedir.

Araştırmanın verileri Beşikkaya İlköğretim okulunda müzik ders saatlerinde gerçekleştirilmiştir Uygulama sürecinde öğrencilere resim için kâğıt ve kurşun kalem sağlanmıştır. Uygulama için öğrencilere 40 dakika süre verilmiştir. Uygulama, müzik ve sınıf öğretmenlerinin gözetiminde yapılmıştır.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Öğrencilerin resimsel anlatımları ve resimsel anlatımlarına dayalı yazılı ifadeleri araştırmacı ve iki müzik alanı uzmanı tarafından 44'er adet (1/3 oranında) paylaşılmış, bağımsız bir biçimde incelenerek ayrı ayrı etiketlenmiş ve sonrasında karşılaştırılmıştır. Araştırmacı ve alan uzmanlarınca “eğitim”, “okul”, “müzik eğitimi”, biçiminde etiketlenmiş olanlar “eğitim” başlığıyla kategorize edilmiştir. Eğlence kategorisi araştırmacı ve alan uzmanlarının aynı adla etiketlemeleri sonucu belirlenmiştir. Duygulanım kategorisi ise “duygusal yaşam”, “hissiyat” ve “duygulanım” etiketlemeleri sonrasında belirlenmiştir. Arkadaşlık, özlem ve aile gibi etiketlerin de duygulanım kategorisi altında incelenmesinin uygun olduğuna karar verilmiştir. Bu süreç sonucunda kategoriler “eğitim”, “eğlence” ve “duygulanım” olarak belirlenmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Öğrenci çalışmalarının analiz edilmesiyle, öğrencilerin müzik imgelerinin Eğitim, Eğlence ve Duygulanım olmak üzere 3 kategoride incelenebileceği görülmüştür. Bu kategoriler aynı zamanda öğrencilerin müziği anlamlandırmalarında temel değişkenler olarak saptanmıştır. Çalışmada örnek olması açısından 38 resimsel anlatıma yer verilmiştir. Verilerin frekans ve yüzdelerine göre dağılımı tablo 2’deki gibidir.

Tablo 2. Verilerin Kategorilere Göre Dağılımı

Kategori	Frekans	Oran %
Eğitim	51	39
Eğlence	45	34
Duygulanım	36	27
Toplam	132	100

Resimsel anlatımlarda bulunan müzikal figürlere tüm kategoriler içinde rastlanmış, frekans ve oranları tablo halinde her kategorinin altında belirtilmiştir.

Birinci araştırma sorusu bağlamında Tablo 3'te görüldüğü gibi bulgular ışığında öğrencilerin zihinde oluşan müzik imgesinin baskın bir biçimde nota figürü olduğu görülmektedir. Gitar, müzik çalar ve blok flüt de önemli imgelerdir.

Tablo 3. Öğrencilerin Müziğe İlişkin İmgeleri

Figür	Nota	Flüt	Piyano	Tahta	Öğretmen	Ritim Çalgısı	Bağlama	Dans	Sol anahtarı	Dizek	Gitar	Mikrofon	Müzik Çalar
Frekans	87	27	6	6	3	15	6	9	18	18	36	12	30
Oran%	65	20	4,5	4,5	2,2	11,3	4,5	6,8	13,6	13,6	27,2	9	22,6

Eğitim:

Tablo 4. Eğitim Kategorisinin Oranı

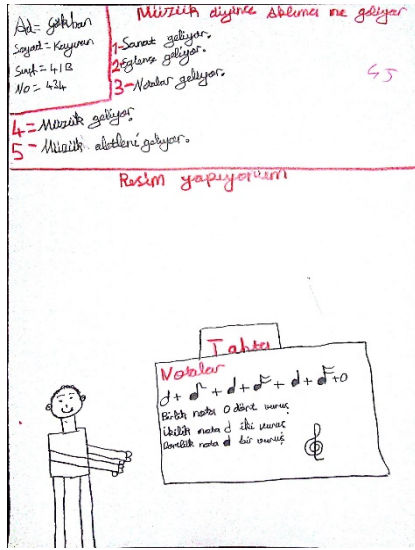
Kategori	Frekans	Oran %
Eğitim	51	39

Tablo 4'te görüldüğü gibi 132 resimsel anlatımın 51' i, içerdiği figürler ve bu figürlerle oluşan anlamın eğitim veya okul sürecine gönderme yapıyor olması ve destekleyen yazılı ifadeler nedeniyle eğitim kategorisi altında değerlendirilmiştir.

Eğitim kategorisi içinde yer alan resimsel anlatımlardaki figürler ve oranları Tablo 5'te verilmiştir. Nota, flüt ve sol anahtarı figürlerinin oldukça baskın olduğu görülmektedir.

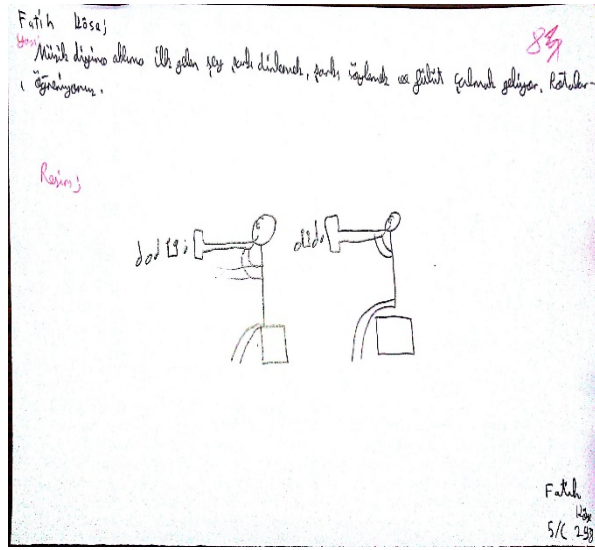
Tablo 5. Eğitim Kategorisindeki Figürlerin Dağılımı

Figür	Nota	Flüt	Tahta	Piyano	Öğretmen	Sol anahtarı	Dizek	Gitar
Frekans	39	21	6	6	3	12	6	6
Oran%	76	41	12	12	6	23	12	12

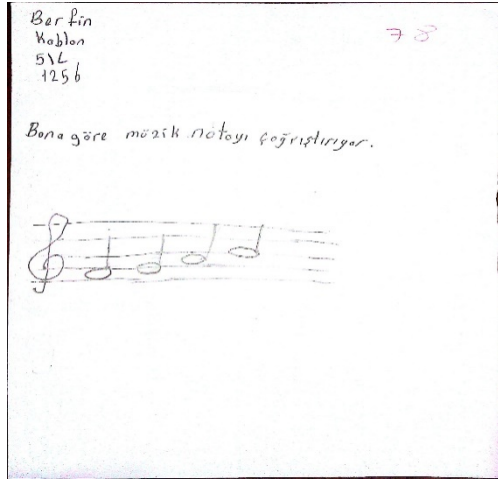
Resim 1

Resim 1. Yazılı anlatımında sanat, eğlence, notalar, müzik ve enstrümanlar sıralaması yapmış olan Gökhan'ın Resimsel anlatımında tahtaya çizilmiş notalar, süre değerleri ve sol anahtarı yapmış olmasının müzik algısında okuldaki müzik eğitiminin yerini vurgular nitelikte olduğu söylenebilir.

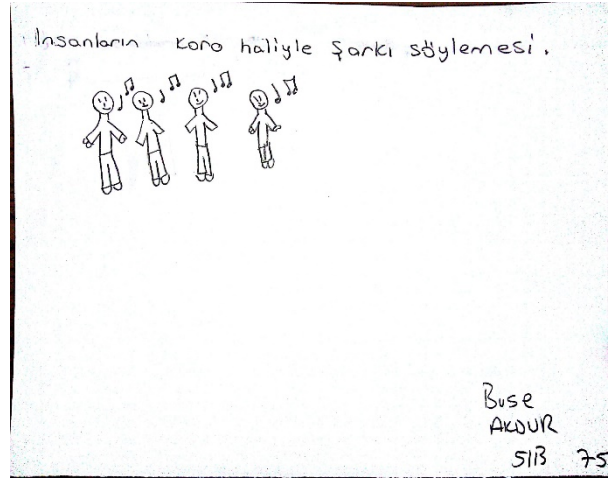
Resim 2

Resim 2. Sırada oturup flüt çalan öğrencileri resmetmiş olan Fatih'in yazılı anlatımında "müzik deyince aklıma ilk gelen şey, şarkı dinlemek, şarkı söylemek ve flüt çalmak geliyor, notalar öğreniyorum" biçimindeki ifadesinin okuldaki müzik dersinin önemini ortaya koyduğu söylenebilir.

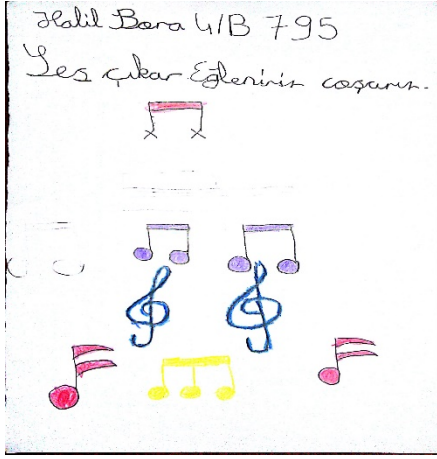
Resim 3

Resim 3. Resimsel anlatımını sol anahtarı, dizek ve notalar kullanarak oluşturan Berfin, yazılı ifadesinde "Bana göre müzik notayı çağrıştırıyor" diyerek okulda aldığı müzik dersinin etkisini vurgular görünmektedir.

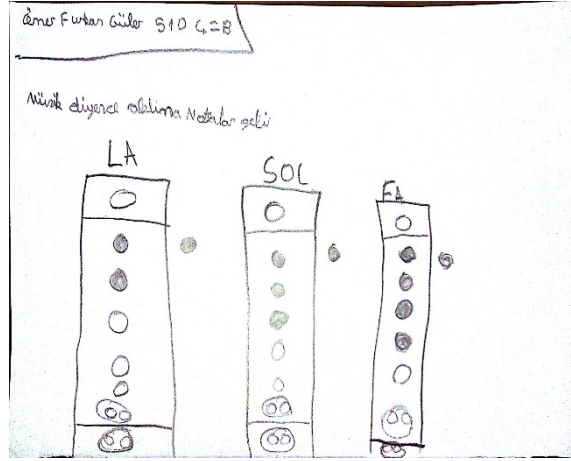

Resim 4

Resim 4. Buse resimsel anlatımındaki koro halinde şarkı söyleyen insanların ürettiği notaları çizmiştir. Yazılı anlatımında "insanların koro haliyle şarkı söylemesi" ifadesini kullanmasının okulda aldığı müzik dersinin etkisini vurgular nitelikte olduğu söylenebilir.

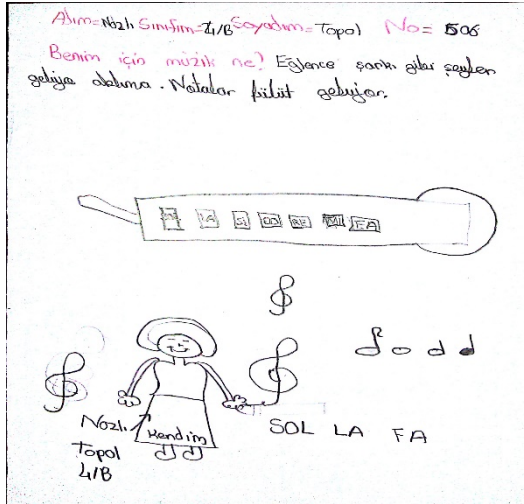
Resim 5

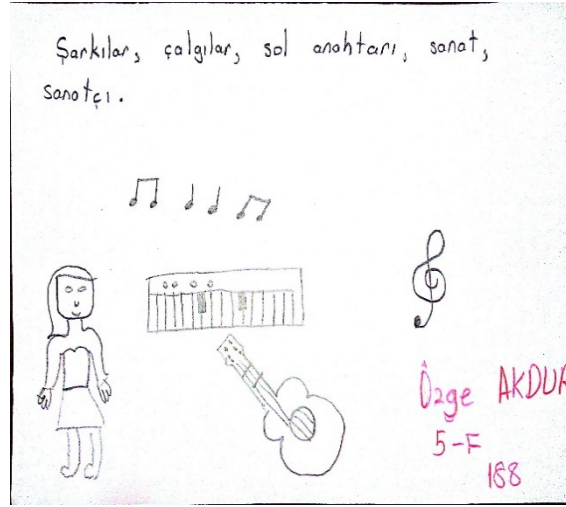
Resim 6

Resim 5. Halil yazılı anlatımında eğlence ve coşkuyu vurgulamakla birlikte, resimsel ifadesinde okulda öğrendiği çeşitli nota değerlerini, perküsyon notasyonu ve sol anahtarlarını farklı renkler kullanarak çizmiştir. Bu durumun müzik dersinin öğrenci üzerindeki etkisini gösterdiği söylenebilir.

Resim 6. Ömer yazılı anlatımında "Müzik deyince aklıma notalar gelir" demiş ve resimsel anlatımında flüt üzerindeki la, sol ve fa notalarının yerlerinin gösterildiği çizimler yaparak müzik dersinde edindiği bilgiyi farklı bir boyutta ortaya koymuştur.

Resim 7

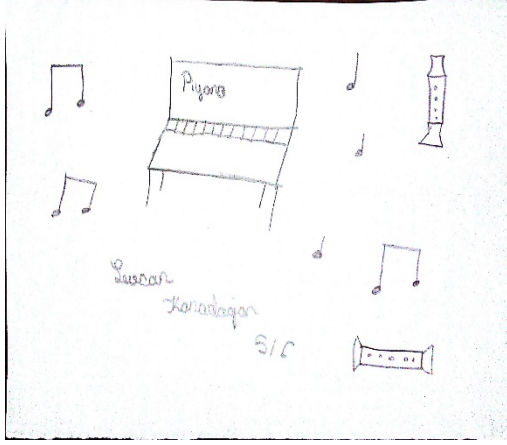

Resim 8

Resim 7. Yazılı anlatımında "Eğlence şarkı gibi şeyler geliyor aklıma. Notalar, flüt geliyor" diyen Nazlı'nın resimsel anlatımında; üzerinde notalar yazan bir blok flüt, çeşitli nota sembol ve isimleri, sol anahtarı ve gülümser haldeki kendisini çizmiş olmasının müzik dersinin müzik algısı üzerindeki etkisini yansıttığı söylenebilir.

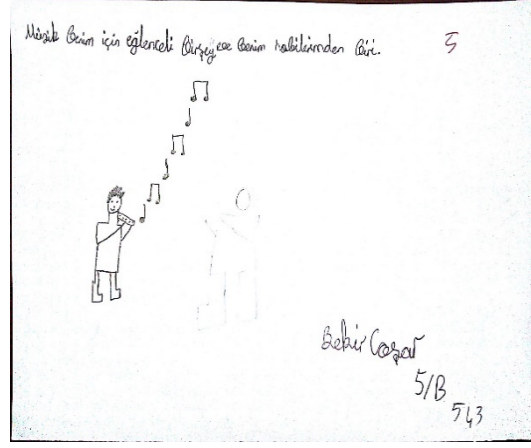
Resim 8. Özge'nin resimsel anlatımında müzik dersliğinde bulunan klavye, gitar ve müzik dersi konuları olan notalar ve sol anahtarı çizmiş olmasının okuldaki müzik dersinin etkisini ortaya koyduğu çıkarılabilir.

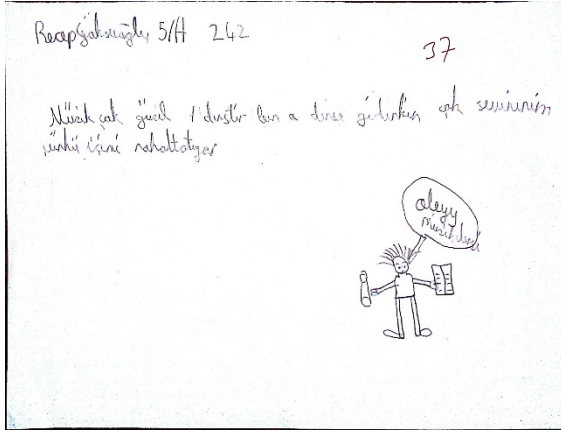
Resim 9

Resim 9. Sevcan okulda almakta olduğu müzik dersinin etkisini vurgular bir biçimde piyano, blokflüt ve notalarla müziğe ilişkin algısını resimsel ifadesinde oluşturmuştur.

Resim 10

Resim 10. Bekir yazılı anlatımında "müzik benim için eğlenceli bir şey ve benim hobilerimden biri" ifadesiyle müzik algısını açıklamakla birlikte, resimsel anlatımında flüt çalan çocuğun ürettiği notalar çizmiştir. Bu durum eğlence ve hobinin okuldaki müzik dersiyle ilgili bir durum olduğu çıkarılabilir niteliktedir.

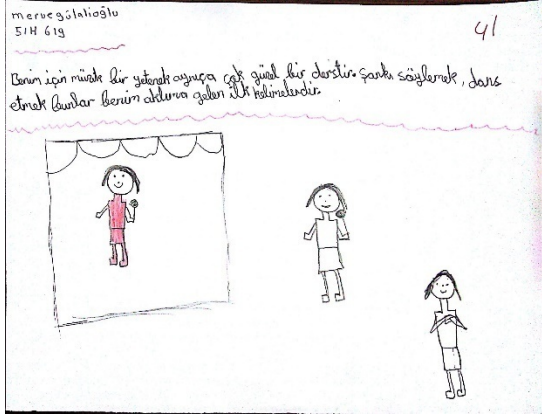
Resim 11

Resim 11. Recep yazılı anlatımında "Müzik çok güzel bir derstir, ben o derse giderken çok sevinirim çünkü içimi rahatlatıyor" biçiminde ifade etmiş, kendisini elinde flüt ve nota tutarak "oleey müzik dersi" diye sevincini haykırır halde resimsel anlatımına aktarmıştır.

Resim 12

Resim 12. Flüt çalma ve şarkı söyleme etkinliğini resimsel anlatımına aktarmış olan Damla'nın yazılı anlatımında "şarkı söylemek, müzikle dans etmek, flüt çalmak" biçimindeki ifadesinin müzik dersinin yerini ortaya koyduğu söylenebilir.

Resim 13

Resim 14

Resim 13. Merve'nin resimsel anlatımında okuldaki bir salonun sahnesinde şarkı söyleyen ve dinleyen öğrenciler bulunmaktadır. Yazılı anlatımındaki "Benim için müzik bir yetenek ayrıca çok güzel bir derstir. Şarkı söylemek, dans etmek bunlar benim aklıma ilk gelen kelimelerdir" ifadesi müzik dersinin müzik algısına yansımalarının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Resim 14. Aysima'nın resimsel anlatımı tamamen okulda almakta olduğu müzik dersindeki şarkı öğretimi üzerinedir ve tahtaya çizilmiş dizek üzerindeki notaları gösteren kişi de muhtemelen kendisidir.

Eğlence

Tablo 6. Eğlence Kategorisinin Oranı

Kategori	Frekans	Oran %
Eğlence	45	34

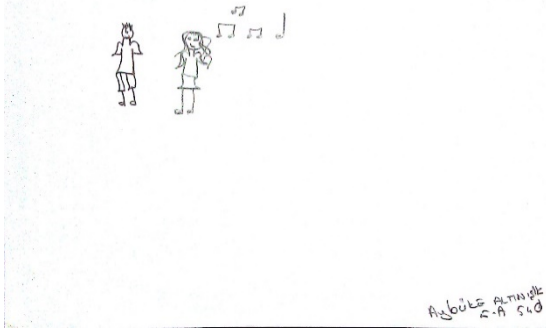
Tablo 6'da görüldüğü gibi 132 resimsel anlatımın 45' i, içerdiği figürler ve bu figürlerle oluşan anlamın eğlence, eğlenme ortamı, popüler müzik çalma, söyleme, dinleme, dans etme eylemlerine gönderme yapıyor olması ve destekleyen yazılı ifadeler nedeniyle eğlence kategorisi altında değerlendirilmiştir.

Tablo 7. Eğlence Kategorisindeki Figürlerin Dağılımı

Figür	Nota	Flüt	Ritim Çalgısı	Bağlama	Dans	Sol anahtar	Dizek	Gitar	Mikrofon	Müzik Çalar
Frekans	24	6	15	3	9	3	6	15	6	15
Oran%	53	13	33	6	20	6	13	33	13	33

Eğitim kategorisi içinde yer alan resimsel anlatımlardaki figürler ve oranları tablo 7'de verilmiştir. Nota, ritim çalgısı, gitar ve müzik çalar figürlerinin oldukça baskın olduğu görülmektedir.

Müzik denince aklıma farklı şeyler geliyor. Dans etmek geliyor.

Resim 15

Resim 15. Resimsel anlatımında devinim halindeki iki kişi ve notalar çizmiş olan Aybüke'nin, yazılı anlatımında da "müzik denince aklıma şarkı söylemek geliyor, dans etmek geliyor" biçimindeki ifadesiyle kendi dünyasında müziği eğlence kategorisinde değerlendirdiği söylenebilir.

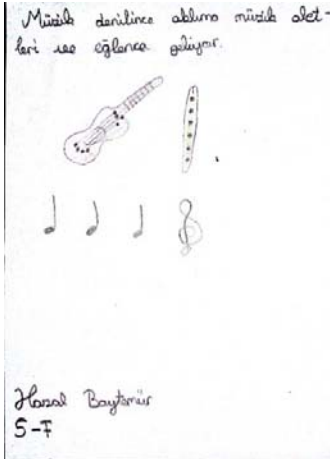
müzik denince aklıma eğlence, dans, gitar, keman, saz, gitar gibi şeyler geliyor.

Resim 16

Resim 16. Resimsel anlatımında sol anahtarı, nota, flüt ve davul çizmiş olan Ayşegül'ün, yazılı anlatımında "müzik denince aklıma eğlence, dans, keman, saz, gitar, etkinlik gibi şeyler geliyor" biçimindeki ifadesiyle müziği eğlence boyutuyla anlamlandırdığı söylenebilir.

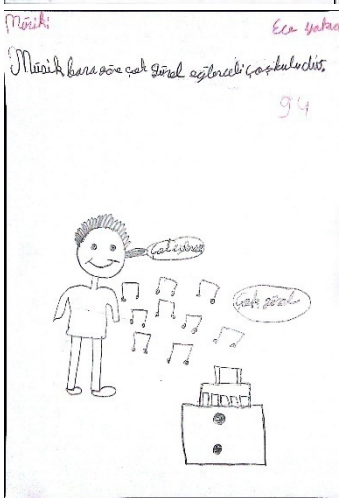
Resim 17

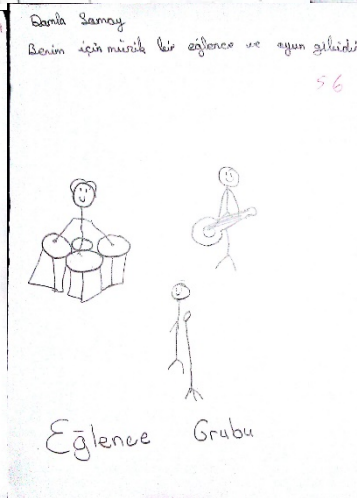
Resim 18

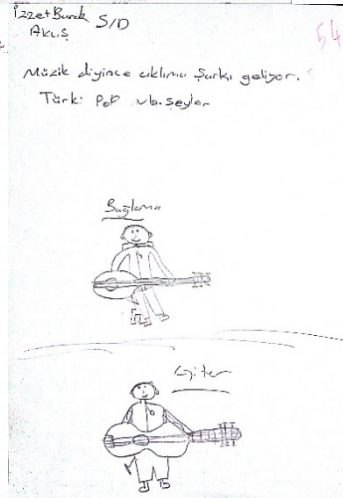
Resim 19

Resim 20

Resim 21

Resim 22

Resim 17. Hazal'ın resimsel anlatımında gitar, flüt sol anahtarı ve notalar çizmiş, yazılı anlatımında "müzik denilince aklıma müzik aletleri ve eğlence geliyor." biçimindeki ifadesinden müziğin eğlence ile aynı kategorik alanda değerlendirdiği sonucuna varılabilir.

Resim 18. Resimsel anlatımında iki büyük hoparlör kabininden çıkan notalarla dolu ortamda dans eden insanları çizmiş olan Yunus, yazılı anlatımında kullandığı tek sözcük olan "eğlenmek" ile müzik algısını yorumu gerek bırakmaksızın ortaya koymuştur.

Resim 19. Kübra'nın resimsel anlatımında kollarını açmış, gülümseyerek şarkı söyleyen bir insanı "benim için müzik şarkı söylemek ve dans etmek" yazılı anlatımıyla tamamlamasının, müziği eğlence bağlamında değerlendirdiğine ilişkin bir ifade olduğu söylenebilir.

Resim 20. Resimsel anlatımında bir müzik çalardan çıkan notalar/müziğe gülümseyerek "çok güzel, çok eğlenceli" diyen bir insan çizmiş olan Ece'nin, yazılı anlatımındaki "müzik bana göre çok güzel, eğlenceli, coşkuludur." sözleriyle müzik ve eğlenceyi kategorik olarak birleştirdiği söylenebilir.

Resim 21. Damla'nın resimsel anlatımında çizip "eğlence grubu" adını verdiği baterist, gitarist ve şarkıcıdan oluşan bir grup ve "benim için müzik bir eğlence ve oyun gibidir" ifadesinden, müziği eğlence olarak gördüğü çıkarılabilir.

Resim 23

Resim 22. İzzet resimsel anlatımında ülkemizdeki eğlence müziklerinin vazgeçilmez iki enstrümanı olan gitar ve bağlama çalan insanları çizmiş ve müzikten ne anladığını "müzik deyince aklıma şarkı geliyor, Türk pop vb. şeyler" biçiminde ifade ettiği yazılı anlatımında aktarmıştır

Resim 23. Alihan'ın resimsel anlatımında davul, notalar ve gülen bir insan çizmiş, yazılı anlatımında "müzik eğlenceli bir şey, duyar dinlerken eğlenmeyi de getiriyor" biçiminde bir ifade kullanmış olması, müzik ve eğlenceyi aynı kategoride değerlendirdiğini düşündürmektedir.

Resim 24. Resimsel anlatımında gitar, notalar ve bunlara yönelmiş bir kız çocuğu çizmiş olan Kübra'nın, yazılı anlatımında "Eğlence ve dans" sözcüklerini kullanmış olması müzik ve eğlenceyi aynı kategoride anlamlandırıldığının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

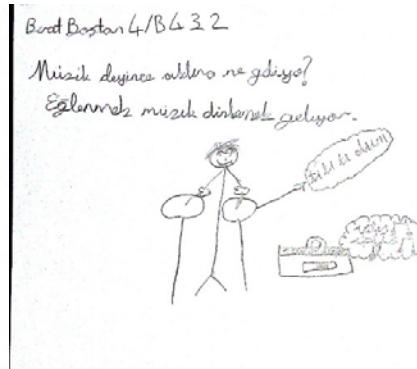
Resim 25

Resim 24

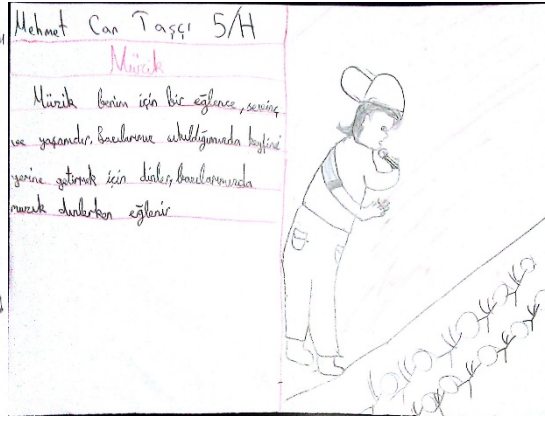

Resim 26

Resim 27

Resim 28

Resim 25. Resimsel anlatımında "bumbum" diye ses çıkaran hoparlörler ve piyano benzeri bir çalgı çizmiş olan Cem'in yazılı anlatımında " Benim aklıma sanki bahçede eğleniyoruz gibi geldi" ifadesini kullanması Cem'in müzik ve eğlenceyi aynı kategoride değerlendirdiği şeklinde anlaşılabilir.

Resim 26. Berat'ın resimsel anlatımında "dıp tıs dıp tıs" biçiminde yüksek tempolu bir müzik çaldığı anlaşılan bir müzik çalara davullarıyla eşlik eden bir insan çizmiş olması ve "eğlenmek, müzik dinlemek geliyor" biçimindeki yazılı anlatımına ilişkin olarak eğlence temasının vurgulandığı söylenebilir.

Resim 27. Aslı notalar, gitarist, davul ve dansçılardan kurulu bir pop prodüksiyon ortamı çizerek resimsel anlatımını oluşturmuş, yazılı anlatımında da "bazı çalgıların bir araya gelip güzel bir müzik oluşması" ifadesiyle eğlence ve gösteri dünyasına vurgu yapmıştır.

Resim 28. Yazılı anlatımında müziğe ilişkin olarak "Müzik benim için bir eğlence, sevinç ve yaşamdır. Bazılarımız sıkıldığımızda keyfini yerine getirmek için dinler, bazılarımız da müzik dinlerken eğlenir." biçiminde değerlendirme yapan Mehmet'in resimsel anlatımında sahnede ters takılmış şapkası, ters görünümü bol pantolonu ve elinde mikrofonuyla konserdeki rap şarkıcısını çizerek eğlence unsuruna vurgu yaptığı söylenebilir.

Duygulanım

Tablo 8'de görüldüğü gibi 132 resimsel anlatımın 36 tanesi duygulanım kategorisini oluşturmuştur. Özellikle yazılı anlatımlarında müziği rahatlatma, sevgi, huzur, heyecan, bağımlılık gibi sözcüklerle ifade etmiş, resimsel anlatımlarında da kalp, el ele tutuşmuş insanlar, çiçek vb... çizmiş öğrencilerin resimleri bu kategoride incelenmiştir.

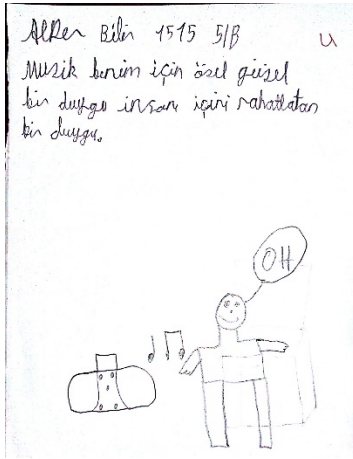
Tablo 8. Duygulanım Kategorisinin Oranı

Kategori	Frekans	Oran%
Duygulanım	36	27

Duygulanım kategorisi içinde yer alan resimsel anlatımlardaki figürler ve oranları Tablo 9'da verilmiştir. Nota, gitar ve müzik çalar figürlerinin oldukça baskın olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Duygulanım Kategorisindeki Figürlerin Dağılımı

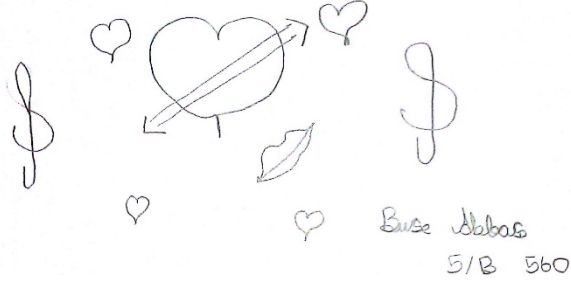
Figür	Nota	Bağlama	Dans	Sol anahtarı	Dizek	Gitar	Mikrofon	Müzik çalar
Frekans	24	3	9	3	6	15	6	15
Oran%	67	8	25	8	17	42	17	42

Resim 29

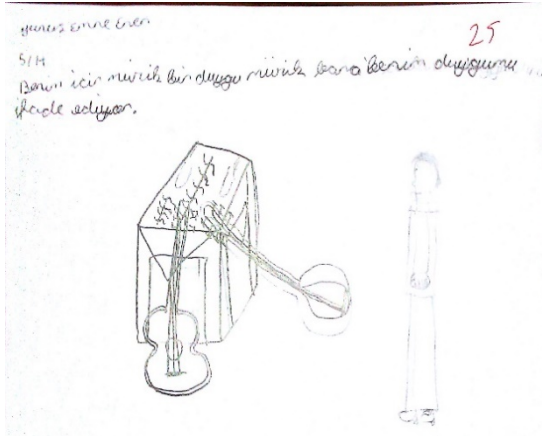
Resim 29. Alper'in müzik dinleyip "oh" diyen kendisini çizdiği resimsel anlatımını, yazılı anlatımındaki "müzik benim için çok özel, güzel bir duygu, insanın için rahatlatan bir duygu" ifadesiyle tamamlayarak müziğin duygusal dünyası üzerindeki etkisini belirttiği söylenebilir.

Benim için müzik bir sevgidir, aşktır. Çünkü ben müziğe çok bağlı bir insanım. Ve müzik bana sevgiyi ve aşkı ifade ediyor.

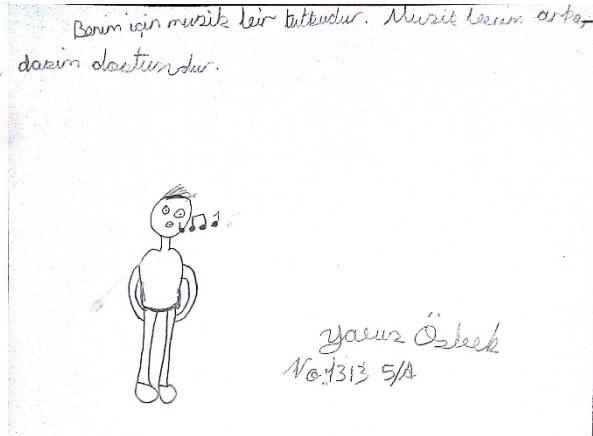
Resim 30

Resim 30. Buse'nin yazılı ifadesinde "benim için müzik bir sevgidir, aşktır. Çünkü müziğe çok bağlı bir insanım. Ve müzik bana sevgiyi ve aşkı ifade ediyor" biçimindeki sözlerine uygun bir biçimde resimsel anlatımında sol anahtar, kalpler ve dudak çizmiş olmasının müzik ve duygulanım ilişkisini ortaya koyduğu söylenebilir.

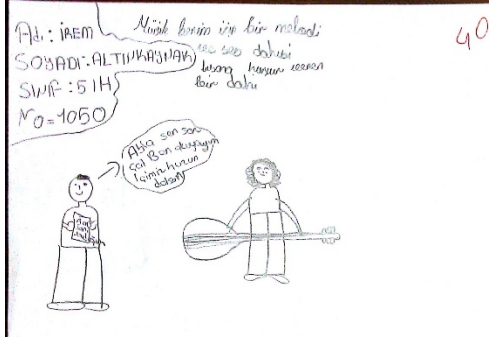
Resim 31

Resim 31. Yunus, bir amfiye dayalı halde duran gitar ve bağlama çizdiği resimsel anlatımını "benim için müzik bir duygu; müzik bana benim duygumu ifade ediyor" biçimindeki yazılı ifadesiyle duygusal bir durum olarak açıklamıştır.

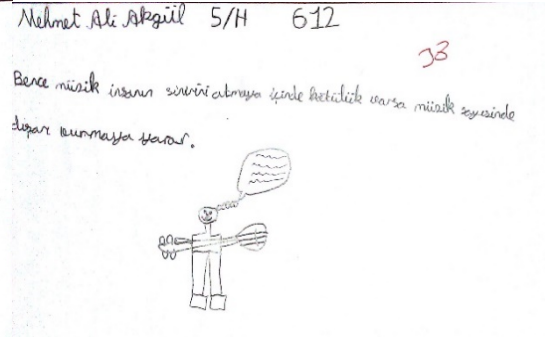
Resim 32

Resim 32. Resimsel anlatımında elleri cebinde tek başına şarkı söyleyen bir insan çizmiş olan Yavuz'un "Benim için müzik bir tutkudur. Müzik benim arkadaşım, dostumdur" biçimindeki ifadesinden, kendi iç dünyasında müziğin oldukça derin duygusal anlamları olduğu sonucuna varılabilir.

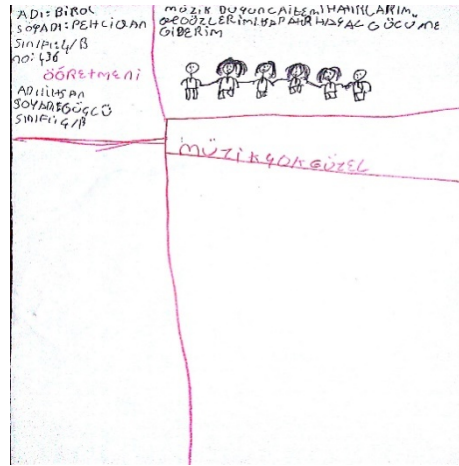
Resim 33

Resim 33. İrem'in resimsel anlatımında bir tanesi elinde bağlama olan diğeri de elinde türkünün notasını tutan iki kişi bulunmaktadır. Elinde nota tutan "abla sen çal, ben okuyayım içimiz huzur dolsun" demektedir. Yazılı anlatımındaki "müzik benim için bir melodi ve ses dâhisi, insana huzur veren bir dahi" biçimindeki ifadesinden İrem'in müziği duygusal bir süreç olarak algıladığı çıkarılabılır.

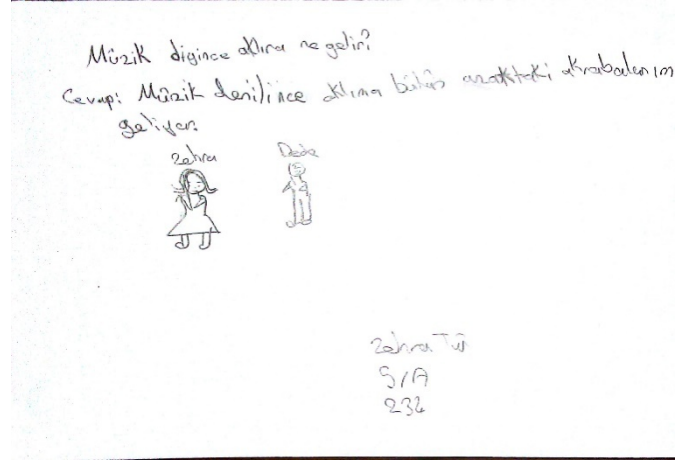
Resim 34

Resim 34. Resimsel anlatımında bağlama ile türkü söyleyen bir insan çizmiş olan Mehmet'in "Bence müzik insanın sinirini atmaya, içinde kötülük varsa müzik sayesinde dışarı vurmaya yarar" biçimindeki yazılı anlatımıyla müziği duyguların dışı vurumu bağlamında algıladığı söylenebilir.

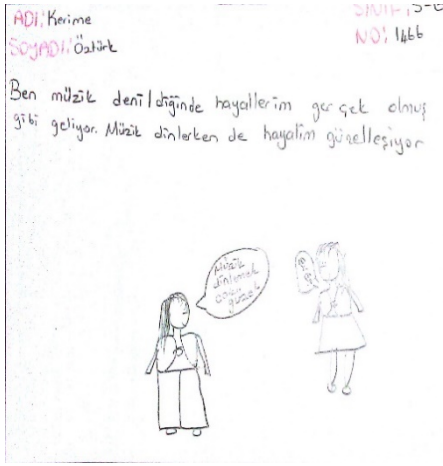
Resim 35

Resim 35. Resimsel anlatımında el ele tutuşmuş altı kişi bulunan Birol'un müzik algısının "Müzik duyunca ailemi hatırlarım ve gözlerimi kapatır hayal gücüme giderim" ve "müzik çok güzel" biçimindeki yazılı anlatımı ile beraber düşünüldüğünde müziğin derin duygusal anlamları olduğu çıkarılabılır.

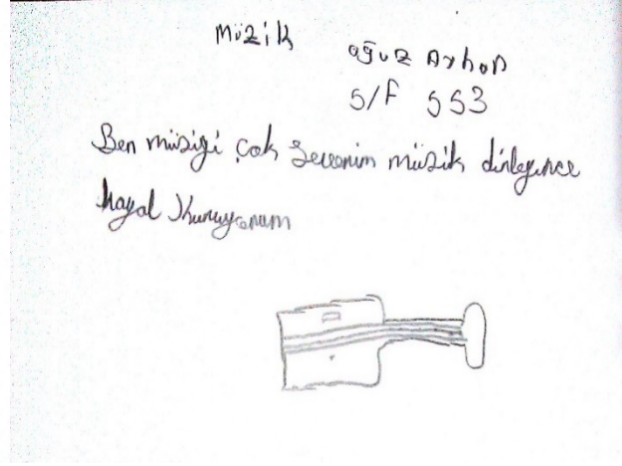

Resim 36

Resim 36. Zehra'nın yazılı anlatımındaki "Müzik denince aklıma bütün uzaktaki akrabalarım geliyor" biçimindeki ifadesi ve resimsel anlatımında kendisini ve dedesini çizmiş olması, Zehra'da müzik olgusunun derin duygusal anlamları olduğu biçiminde değerlendirilebilir.

Resim 37

Resim 38

Resim 37. Kerime resimsel anlatımında "müzik dinlemek çok güzel" diyen ve ona "evet" cevabını veren iki kişi çizmiştir. Yazılı anlatımındaki "... müzik denildiğinde hayallerim gerçek olmuş gibi geliyor. Müzik dinlerken de hayalim güzelleşiyor." ifadesi ile beraber düşünüldüğünde müzik ve duygulanım ilişkisinin müzik anlamlandırılmasında ilk sırada bulunduğu çıkarılması yapılabilir.

Resim 38. Resimsel anlatımında gitara benzer bir çalgı çizmiş olan Oğuz'un yazılı anlatımında belirttiği "Ben müziği çok severim müzik dinleyince hayal kuruyorum" ifadesi, müziğin Oğuz'un dünyasında öncelikli olarak duygusal bir yere sahip olduğunun göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Bulgulara genel olarak bakıldığında müziğin yaşam içerisinde ağırlıklı olarak eğitim (%39) kategorisi kapsamındaki okul ve müzik dersi bağlamıyla öğrencilerin zihninde yer bulduğu görülmektedir. Nota çizimlerinin büyük oranda doğru yapılması, saplarının doğru çekilmesi, farklı süre değerine sahip notaların resimsel anlatımlarda %65 oranında kullanılması, müzik eğitiminin ve okuldaki müzik dersinin öğrenciler üzerindeki öncelikli etkisini ortaya koymaktadır. Buna ek olarak okul çalgısı olan blok flütün %20, sol anahtarının %13,6 ve portenin %13,6 oranında çizilmiş olması yine okuldaki müzik eğitiminin etkisini göstermesi açısından önem taşımaktadır. Bunun dışında öğrenci anlatımlarındaki "...müzik dersi benim en sevdiğim derstir...", "...şarkı söylemek ve flüt çalmak...", "...müzik deyince aklıma notalar geldi ...", "şarkılar, çalgılar, sol anahtarı, sanat, sanatçı", "müzik çok güzel bir derstir...", "...Kısaca ben müzik dersini seviyorum" gibi ifadeler de çocukların müziksel imgeleminin oluşumu ile müzik dersinin ilişkisini ortaya koyar niteliktedir.

Öğrencilerin yaşamında müziğin eğitimden sonra eğlence (%34) kategorisinde yer aldığı görülmektedir. Resimsel anlatımlarda yer verilen gitar, müzik çalar, ritim çalgısı, dans ve mikrofon gibi semboller popüler müziğe ve çeşitli eğlence durumlarına işaret eder bir biçimde kullanılmıştır. Öğrenci anlatımlarındaki "müzik denince aklıma şarkı söylemek geliyor, dans etmek geliyor", "...aklıma eğlence, dans, keman, saz, gitar gibi şeyler geliyor", "...müzik aletleri ve eğlence geliyor", "eğlenmek", "müzik eğlenceli ve coşkuludur", "...eğlence ve oyun gibidir", "...türkü, pop vb. şeyler", "...sanki bahçede eğleniyorum gibi...", "müzik benim için eğlence, sevinç ve yaşamdır" gibi ifadeler eğlence olgusunun müziksel imgelem içindeki yerini gözler önüne sermektedir.

Duygulanım %27'lik oran ile öğrencilerin hayatlarında müzikle ilişkilendirdikleri üçüncü kategori olarak ortaya çıkmıştır. Aile ve akrabalara duyulan özlemden, huzur bulup rahatlamaya, dinlenip mutlu olmaktan, hayal kurmaya kadar uzanan ifadeler ve bunlarla uyumlu resimsel anlatımlarla müziğin duygusal yaşamla ilişkisi vurgulanmıştır. Bu kategorideki çizimlerde de yine nota figürünün çok yüksek bir oranda (%67) kullanılmış olması müzik dersinin, müziği öncelikle belli duygularla ilişkilendiren çocukları da önemli ölçüde etkilemiş olduğunun göstergesidir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırma sonucunda müzik dersinin rutin işlenişinde kullanılan blok flüt ve nota gibi malzeme ile araştırmanın yapıldığı okuldaki müzik dersliğinin sahip olduğu gitar, bateri, elektronik org, perküsyon aletleri, seslendirme ekipmanları ve bilgisayar gibi müzik araç gereci kullanılarak yapılan etkinliklerin öğrencilerin müzik imgesinin oluşumunda büyük oranda etkisinin olduğu görülmüştür.

Okulun sağlamış olduğu donanımlı müzik dersliği, öğrencilerin müzik etkinlikleri yapma imkânına sahip oldukları yegâne ortamı oluşturmaktadır. Böyle bir müzik dersliğinde gerçekleştirilen müzik etkinlikleri, okul kaynaklı müziğin sadece bir ders olarak değil, yaşam içinde önemli bir yeri olan eğlence ve duygulanım alanlarına da taşınabildiğini göstermiştir.

Bu açımlayıcı araştırma sonucunda kategoriler halinde ortaya konulan değişkenlerin, öğrencilerin müziği anlamlandırma süreçlerine ilişkin özellikle nicel yöntemle yapılacak çalışmalarda operasyonelleştirilerek uygulanması daha kapsamlı ve nitelikli veri sağlayacaktır. Bu doğrultuda müzik eğitimi üzerine yapılacak araştırmalarda değişken olarak eğitimin niteliği üzerinde özellikle durulmalı ve sınıf donanımı, malzemenin etkili kullanımı, kullanılan teknikler gibi konular da değişkenler olarak ele alınmalıdır. Müzik ve eğlence ilişkisi, dans, konser, popüler müzik türleri, çalgılar, sahne gibi değişkenler üzerinden, müzik ve duygulanım ilişkisi ise rahatlama, heyecan, huzur, sevinç, sevgi, özlem, mutluluk gibi değişkenler açısından incelenmelidir. İçsel süreçlerle daha ilgili olan duygulanım boyutunda yer alan olumlu ifadelerin, dersteki etkinliklerde müzikle kurulan olumlu yaşantının bir yansıması olup olmadığı da incelenmeye değer bir konu olarak belirlemiştir.

Müziksel imgelemin oluşmasında müzik dersinin etkisinin oldukça büyük olduğu bulgusundan hareketle okullarda müzik derslerinin niteliğinin ve etkinliğinin artırılması için öncelikle bir müzik sınıfı oluşturulmalı, kültür ve gündelik hayatla bağlantısı olabilecek çalgılarla zenginleştirilmeli, bu çalgıların öğrenciler tarafından çok temel düzeyde bile olsa çalınması ve grup çalışmaları yapmaları sağlanmalıdır. Müzik dersi repertuarı seçilirken, eğitimle birlikte eğlence ve duygulanım kategorilerine de hitap eden şarkı ve türkülere öncelik verilerek müzik dersi daha etkili ve cazip hale getirilmelidir.

Kaynakça

- Aleman, A., Nieuwenstein, M. R., Bocker, K. B. E., & de Haan, E. H. F. (2000). Music training And mental imagery ability. *Neuropsychologia*, 38, 1664–1668.
- Bacanlı, H. (2001). *Gelişim ve Öğrenme* (4. Baskı). Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.
- Beckhitt, N.S., Thomas, G.V. & Jolley, R.P. (2005). The use of drawing for psychological assessment in Britain: Survey findings. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 78, 205–217.
- Brand, M., & Dolloff, L. (2002). Fantasies and other romanticized concepts of music teaching: A cross-cultural study of Chinese and North American music education students' images of music teaching. *International Journal of Music Education*
- Butzlaff, R. (2000). Can music be used to teach reading?. *Journal of Aesthetic Education*, 34(3-4), 167-178.
- Catterall J.S, Chapleau R, Ivanaga J. (1999) The Imagination Project at UCLA Graduate School of Education ve Information Studies, University of California at Los Angeles.
- Cobb, T.A. (1997). A comparison of the academic achievement of students who have a musical background versus students who do not have a musical background (Doctoral dissertation, University of Mississippi, Oxford, 1997). *Dissertation Abstracts International*, 58, 11A, 4134.
- Cole, A. L., & Knowles, J. G. (2001). *Lives in context: The art of life history research*. Walnut Creek, CA: Alta Mira Press.
- Coombs, P. H. ve Ahmed, M. (1973). *New Paths to Learning*, UNICEF: New York.

- Chan, A. S., Ho, Y.-C., ve Cheung, M.-C. (1998). Music training improves verbal memory. *Nature*, 396, 128
- Denzin N.K. & Lincoln, Y.S. (eds.). (2005). *The Sage Handbook of Qualitative Research*, Third Edition, Sage, Thousand Oaks.
- Dönmez, B. (2007). Sosyal bir sistem olarak sınıf, *Sınıf Yönetimi* (Ed). M. Şişman ve S. Turan, Ankara, Pegem A yayıncılık, s.14
- Eisner, E. (2002). *The arts and the creation of mind*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Eisner, E., ve Barone, T. (1997). Arts-based educational research. In R. M. Jaeger (Ed.), *Complementary methods for research in education* (2nd ed., pp 73-94). Washinton DC: American Educational Research Association.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde "Program" Geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Yayınları, s.4
- Fidan, N. ve Erden, M., 1998, *Eğitime Giriş*, İstanbul, alkım yayınları, s. 4
- Finley, S. (2005). Arts-based inquiry: Performing revolutionary pedagogy. In N. K. Denzin and Y. S. Lincoln (Eds.). *Handbook of Qualitative Inquiry*, 3rd edition. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Fujioka, T., Trainor, L. J., Ross, B., Kakigi, R., & Pantev, C. (2004). Musical training enhances automatic encoding of melodic contour and interval structure. *Journal of Cognitive Neuroscience*, 16(6), 1010–1021.
- Gregory, A.S. (1988). The effects of a musical instructional technique on the mathematical achievement of third-grade students (Doctoral dissertation, University of Alabama, Tuscaloosa, 1988). *Dissertation Abstracts International*, 49,08A, 2137.
- Güneş, F. (2007). *Yapılandırıcı Yaklaşımla Sınıf Yönetimi*, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım s.25
- Jalongo, M.R. & Stamp, L.N. (1997). *The Arts in Children's Lives*. USA, Allynand Bacon.
- Johnson, C. Memmot M., t, E Jenny (2006). Examination of Relationships between Participation in School Music Programs of Differing Quality and Standardized Test Results. *Journal of Research in Music Education*, 00224294, Winter, Cilt 54, Sayı 4
- Karasar, N. (1994). Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler. Beşinci basım. Ankara. 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık.
- Kırıçoğlu O.T. (2002). *Sanatta Eğitim, Görmek Öğrenmek Yaratmak*, Pegem A Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 2002: 55
- Kilgour, A. R., Jakobson, L. S., ve Cuddy, L. L. (2000). Music training and rate of presentation As mediators of text and song recall. *Memory ve Cognition*, 28(5), 700–710.
- Madigan, S., Ladd, M., ve Goldberg, S. (2003). A picture is worth a thousand words: Children's representations of family as indicators of early attachment. *Attachment ve Human Development*, 5, 19–37.
- MacPhail, Ann & Kinchin, Gary (2004) The use of drawings as an evaluative tool: students' experiences of Sport Education. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 9, (1), 87-108. (doi:10.1080/1740898042000208142)
- Miranda, J.Y. (2001). A study of the effect of school sponsored, extra-curricular activities on high school students' cumulative grade point average, SAT score, ACT score, and core curriculum subject grade point average (Doctoral dissertation, University of North Texas, Denton, 2001) *Dissertation Abstracts International* 63,11A, 3843.
- Ormrod J.E. (1999). *Human Learning*, New Jersey, Pearson Education Inc.
- Özden, Y. (2000). *Öğrenme ve Öğretme*, Ankara, Pegem Yayınevi, 4. Baskı.
- Saban, A. (2000). *Öğrenme Öğretme Süreci: Yeni Teoriler ve Yaklaşımlar*, Ankara, Star Ofset Matb.
- Schlechty, P.C. (1991), *Schools for the Twenty-first Century*, San Francisco, Jossey Bass Publishers. (xviii)
- Schneider, T.W. (2000). The effects of music education on academic achievement (Doctoral dissertation, University of Southern Missisipi, Hattiesburg, 2000). *Dissertation Abstracts International*, 61,09A, 3429.
- Şirin, H. (2010). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi* Ed. Servet Özdemir. İçinde "Okul ve Özellikleri", Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.
- Sönmez, V. (2000). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Ankara, Anı Yayıncılık.
- Stafstrom, C. E., Rostasy K. and Minster, A. (2002). The Usefulness of Children's Drawings in the Diagnosis of Headache.; 109;460 *Pediatrics*.

- Trent, D.E. (1996). The impact of instrumental music education on academic achievement (Doctoral dissertation, East Texas State University, Commerce, 1996). Dissertation Abstracts International, 57, 07A, 2933.
- Underwood, E.B. (2000). An analysis of the achievement patterns of highschool students who participate in instrumental music and those who do not participate in instrumental music (Doctoral dissertation, University of Illinois at Urbana-Champaign, 2000). Dissertation Abstracts International, 61,05A, 1735.
- Uçan, A (1994).*İnsan ve Müzik/İnsan ve Sanat Eğitimi*, Ankara, Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Uysal, M., ve Selvi, F. (2012). İlköğretim Çağı Çocuklarının Mimari Obje Olarak Anıtkabir’i Algılayışı ve Biçimsel İfadesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 4(2), 247-257.
- Wilson, D.,& Ratekin, C. (1990). An introduction to using children's drawings as an assessment tool. *The Nursepractitioner*, 15, 23-4, 27, 30-5
- Yavuzer, H. (1993). *Resimleriyle Çocuk*, İstanbul, Remzi Kitabevi